

**Norrmalms
stadsdelsnämnds
handlingsplan mot
våldsbejakande
extremism
September 2017**

stockholm.se

Norrmalms stadsdelsförvaltnings handlingsplan mot
våldsbejakande extremism
September 2017

Dnr:
Utgivningsdatum:
Kontaktperson:

Innehåll

Inledning	4
Definitioner	4
Olika våldsbejakande extremistmiljöer i Sverige	5
Lokal lägesbild	7
Lägesbild från polisens underrättelseenhet.....	7
Lägesbild från förvaltningens verksamheter.....	7
Lägesbild från skolor inom stadsdelsområdet.....	7
Incidentrapportering och klotter	8
Det offentliga rummet	9
Måltavlor för attentat och terrorism.....	10
Antidemokratiska grupperingar/miljöer	11
Handlingsplan	11
Förebyggande åtgärder	11
Förhindrande arbete	15
Samverkan.....	16

Inledning

I maj 2016 beslutade kommunstyrelsen om stadsövergripande riktlinjer mot våldsbejakande extremism. I riktlinjerna framgår att samtliga stadsdelsnämnder ska ha en handlingsplan för det lokala arbetet mot våldsbejakande extremism. Syftet med handlingsplanen är att säkerställa en tydlig ansvarsfördelning och struktur för arbetet med att förebygga och motverka våldsbejakande extremism på lokal nivå. Handlingsplanen inbegriper de åtgärder stadsdelen avser genomföra, samt vilka aktörer som är ansvariga för arbetet. Handlingsplanen omfattar endast åtgärder som förvaltningen äger rådighet över.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings handlingsplan är framtagen utifrån anvisningar till tertialrapport 1 för 2017 och reviderad till tertialrapport 2 för 2017 med kompletteringar enligt beslut i kommunstyrelsen 21 juni 2017 § 22.

Enligt stadens riktlinjer ska handlingsplanen behandlas av ansvarig nämnd och godkännas av kommunstyrelsen. Handlingsplanen ska följas upp årligen inom ramen för ordinarie styrning under målet om att Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar. En första uppföljning av vidtagna åtgärder görs i samband med årets verksamhetsberättelse. Uppföljning sker även löpande i olika forum, exempelvis inom ramen för samverkan med lokalpolisen. Handlingsplanen revideras årligen utifrån aktuell lägesbild. Lägesbilden tas fram tillsammans med andra berörda nämnder samt i samarbete med polisen. Nästa revidering sker i samband med tertialrapport 1 2018. I revideringen ska status på föregående års vidtagna åtgärder framgå.

Definitioner

Nedan framgår definitioner av olika begrepp som används kring våldsbejakande extremism. Definitionerna är hämtade ur Stockholms stads anvisningar avseende lokala handlingsplaner mot våldsbejakande extremism.

Våldsbejakande – med våldsbejakande menas handlingar såsom att stödja, uppmana till eller delta i ideologiskt motiverade våldshandlingar för att främja en sak.

Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier eller miljöer som inte accepterar en demokratisk

samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt mål.

Radikalisering är en social process och det finns olika uppfattningar om hur processen går till. För att skilja ut den icke-våldsbejakande radikaliseringsprocessen används här Säkerhetspolisens smalare definition:

Den process som leder till att en person eller en grupp stödjer eller utöver ideologiskt motiverat våld för att främja en sak.

De individer som anslutit sig till våldsbejakande extremistmiljöer har nästan alltid genomgått en radikaliseringsprocess där det går att identifiera betydande likheter i radikaliseringsprocessen oavsett till vilken ideologi en person radikaliserats.

Olika våldsbejakande extremistmiljöer i Sverige

För närvarande finns, i enlighet med den nationella samordnarens definition, i huvudsak tre våldsbejakande extremistiska miljöer i Sverige: den våldsbejakande högerextremistiska vit makt-miljön, den våldsbejakande vänsterextremistiska autonoma miljön och den våldsbejakande islamistiska extremistmiljön. Därutöver finns ensamagerande extremister som motiveras till våldshandlingar av olika ideologier, men som inte tillhör nämnda grupper eller nätverk. Nedan beskrivningar är hämtad ur *Våldsbejakande extremism i Sverige - nuläge och tendenser* (ds 2014:4).

Autonoma miljön

Den autonoma miljön strävar efter ett klasslöst samhälle utan styre från någon auktoritet. Uppfattningen inom miljön är att dagens demokrati inte är tillfredsställande. Den enda styrelseformen som kan accepteras är ett självstyre från folket. Inom miljön hävdas att kapitalistiska drivkrafter har greppet om dagens samhälle och att detta utgör ett hinder för att uppnå idealsamhället – ett samhälle som är jämställt och klasslöst och där människor med olika ursprung och sexuell läggning ska kunna leva på lika villkor. Vissa sammanslutningar inom den autonoma miljön menar att ett nytt styrelseskick endast kan uppnås genom revolution.

Vit makt-miljön

Vit makt-miljön ser framför sig ett etniskt homogent samhälle där det inte förekommer inslag av andra kulturer. De menar att människosläktet kan delas in i raser och de ser negativt på invandring av människor som de inte räknar till den vita rasen. Synen på människosläktet som indelad i raser finns inom hela vit makt-miljön även om det varierar hur starkt detta lyfts fram.

Uppfattningarna kan variera från föreställningen om ett raskrig där extremisterna är soldater, till en uppfattning om att olika raser ska få tillåtas existera i världen vid sidan av varandra så länge de olika raserna inte blandas. Omvärlden förknippar ofta vit makt-miljön med den nationalsocialistiska ideologin och flera aktörer inom miljön har anammat denna (även om det inte gäller för samtliga i miljön).

Inom vit makt-miljön är en del av målet ett auktoritärt styre och det verkar finnas drivkrafter för tydlig struktur, ordning och totala lösningar. Sedan en tid präglas delar av vit makt-miljön av en utveckling där man oftare talar om kultur istället för ras. De använder benämningar som patriotism eller ”nationella rörelsen” för att beskriva sig själva.

Våldsbejakande islamistisk extremism

Den svenska våldsbejakande islamistiska miljön inspirerades övergripande av en salafistisk-jihadisk ideologi. Detta ideologiska paraply förenar både al-Qaida och Islamiska Staten (IS). IS är en utbrytarorganisation från al-Qaida och skillnaden dem emellan ligger närmast i att IS har en mer extrem syn på vilka de uppfattar som fienden. Enligt IS är alla som inte delar deras ideologi att betrakta som motståndare, vilket innebär att även muslimer som inte överensstämmer med gruppens övertygelser utmålas som fiender och utgör legitima måltavlor.

Gemensamt för dem båda är dock att ideologin motiverar attentat mot civila, dels enligt deras egen logik som svar på ockupation av muslimska länder och våld mot muslimer, dels som ett svar på upplevda kränkningar av islam. Målet som beskrivs är att genom våld införa ett islamiskt styre (sharia) inom ramen för en domedagsprofetia. Det västerländska demokratiska styrelseidealet, kolonialismen och förhållanden som tillskrivs västvärlden anses ha fördärvat islam. Västvärldens sekularisering och sätt att leva görs då även till mål för angrepp från miljöns extremister.

I samband med inbördeskriget i Syrien och de spridningseffekter som följde i närliggande länder lyckades IS skickligt profitera på det maktvakuum som uppstod. Genom propaganda på social media attraherade gruppen många anhängare, och när de utropade sitt kalifat i juni 2014 ökade tillströmningen till en nivå som saknar historisk jämförelse. Idag beräknar säkerhetstjänster att drygt 5000 individer rest från Europa för att ansluta sig till gruppen.¹

¹ Försvarshögskolan, 2017-06-28

Lokal lägesbild

Lägesbild från polisens underrättelseenhet

Polisens underrättelseenhet skriver i sin rapport att det finns ett fåtal individer från de tre extremismmiljöerna som är bosatta inom Norrmalms stadsdelsområde. Några av dessa har blivit utsatta för ideologiskt motiverade brott. Det finns ett fåtal individer som kan kopplas till gruppen våldsbejakande islamism som är folkbokförda inom stadsdelsområdet. Att individer radikaliseras och reser till krigsområden förekommer inte i någon större utsträckning i Norrmalms stadsdelsområde.

Lägesbild från förvaltningens verksamheter

Äldre- och socialtjänstavdelningen

Till vuxenhetens mottagningsgrupp på Norrmalms stadsdelsförvaltning har det under 2016 inkommit ett samtal angående islamistisk våldsbejakande extremism. Kontakt togs med polisen som gjorde bedömning att frågan kunde avskrivas. Under 2017 har ingen information inkommit till stadsdelsförvaltningen avseende våldsbejakande extremism.

Varje kommun eller stadsdelsförvaltning ska ha en kontaktperson till den nationella samordnarens stödtelefon som drivs av Rädda Barnen (tidigare Röda Korsets orostelefon). På Norrmalms stadsdelsförvaltning utgör vuxenhetens mottagningstelefon kontakt. Jourtelefonen är bemannad under kontorstid. Förvaltningen har inte mottagit något samtal från stödtelefonen.

Förvaltningen har aldrig utfört någon insats för återvändare från krigsresor eller har kunskap om någon återvändare bosatt i stadsdelsområdet.

Enheten för fält- och fritid

Inom fält- och fritidsverksamheten har inte några tecken på aktiviteter eller misstankar om våldsbejakande extremism hos unga uppmärksamats. Verksamheten har vid något tillfälle uppmärksammat invandrarfientlig propaganda i form av klistermärken.

Lägesbild från skolor inom stadsdelsområdet

Vid en enkätundersökning till kommunala och fristående skolor i stadsdelsområdet svarade en av de sex respondenterna att man

uppmärksammat tecken på högerextremism. Det avsåg vit-makt propaganda i form av klistermärken och flygblad i elevskåp.

Incidentrapportering och klotter

För lägesbilden kan klotter, affischeringar och klistermärken vara en indikator på förekomst av antidemokratiska strömningar.

Incidentrapportering

Via stadens incidentrapporteringssystem IA (RISK t.o.m. dec 2016) ligger tre stycken incidenter rapporterade kopplade till antidemokratiska eller rasistiska incidenter: Anmälningarna fördelar sig enligt följande :

Vitmakt – 4 stycken:

- Skadegörelse utfördes på en dörr, och vid konfrontation visar personen inristade hakkors på sin kropp och knyter näven, Gävlegatan 1
- Hotfull stämning och kränkande uttalanden av rasistisk karaktär från publik i samband med författarbesök, Stadsbiblioteket Sveavägen 73
- Kränkande och rasistiska uttalanden mot besökare och mot personal, Stadsbiblioteket Sveavägen 73

Klotter

Klotter som kan uppfattas rasistiskt, stötande eller på annat sätt obscen, klassas som akuta, och ska omedelbart saneras enligt Stockholms stads 24-timmars policy. Entreprenören ska vara på plats inom tre timmar efter mottaget avrop (gäller vardagar 07.00-16.00 om inte annat har överenskommit). Entreprenören gör också en polisanmälan.

Inom Norrmalms stadsdelsområde har fyra klotteranmälningar av denna karaktär anmälts till trafikkontoret under 2016 (inga inkom under 2015). Anmälningarna fördelar sig enligt följande :

Vitmakt – 2 stycken

- Sieg Heil klottrat i klätterslott i Observatorielundens parklek
- Hakkors klottrat på bankkontor på Karlbergsvägen

Odefinierat innehåll/ stötande – 2 stycken

- Stötande klotter, Raul Wallenbergs Torg
- Utpekande av ett förtryckt folk, Nedre Observatorielunden, tunnelbanenedgången

SISAB kartlägger också förekomst av rasistiskt/stötande klotter och hade noll 2016 inom stadsdelsområdet. Inget rasistiskt eller stötande klotter har registrerats i stadsdelsområdet.

Både trafikkontoret och SISAB informerar vid behov säkerhetsenheten vid stadsledningskontoret.

MTR, som står för drift och underhåll av Stockholms tunnelbana och pendeltåg, har inte något rapporterat klotter eller klistermärken kopplade till våldsbejakande extremism rapporterade i tunnelbanestationerna eller vid pendeltågen inom stadsdelsområdet.

Det offentliga rummet

Den mest uppenbara förekomsten av våldsbejakande extremism inom Norrmalms stadsdelsområde ter sig i uttryck av manifestationer av vitmakt-relaterade grupper eller autonoma grupper i det offentliga rummet. Under 2016 har ett antal tillståndsgivna demonstrationer, respektive motdemonstrationer, genomförts inom stadsdelsområdet. I samband med dessa har bråk, oroligheter och skadegörelse ägt rum inom det geografiska området. Nordiska Motståndsrörelsen, som är en nazistisk organisation, har genomfört demonstrationer inom stadsdelsområdet.

Demonstrationen i november 2016 ledde till att en motdemonstration anordnades, med oroligheter och våld som följd.

I slutet av januari 2016 genomfördes en koordinerad våldsam attack i området runt Centralstation och Sergels Torg. Attacken var sannolikt riktad mot personer som såg ut att ha utländsk bakgrund och utfördes av en grupp maskerade individer. Innan attacken delades flygblad med rasistisk propaganda ut.

Norrmalms stadsdelsområde är idag främst en arena för individer som inte nödvändigtvis är hemmahörande i polisområdet/stadsdelsområdet men som ändå vistas i Stockholms innerstad. Det finns ett antal allmänna platser som används till allmänna sammankomster på Norrmalm. Det förekommer regelbundet att det blir oroligheter i samband med demonstrationer på dessa platser. I samband med att störa demonstrationer annonseras, och man via sociala medier eller klotter och olaglig affischering lockar till sig deltagare, kan stadsdelsområdet också utgöra en arena för rekrytering till dessa grupper. Sociala medier har blivit ett viktigt verktyg för propagandaspridning, rekrytering och även uppmaning till våld. Hantering av och planering inför demonstrationer är en polisiär fråga som främst sker i samverkan med staden centralt.

Måltavlor för attentat och terrorism

Inom Norrmalms stadsdelsområde ligger ett stort antal objekt som kan vara potentiella måltavlor för våldsbejakande extremisten med avsikt att utföra terrordåd. Centrala Stockholm utgör en strategisk plats både avseende maktcentra och infrastruktur för såväl staden, länet och Sverige i sin helhet.

Den 11 december 2010 inträffade ett bombdåd på Olof Palmes gata, respektive Bryggargatan. Båda platserna ligger i nära anslutning till Drottninggatan ett folktätt shopping- och turiststråk. Explosionerna inträffade mitt i julhandeln och tusentals människor befann sig i närheten. En person hittades död efter explosionerna. Dådet utreddes av polisen som försök till terrorism och gärningsmannen beskrevs av åklagare som radikaliserad. På eftermiddagen den 7 april 2017 körde en lastbil in i en folksamling på Drottninggatan i centrala Stockholm. Fem personer avled och många skadades, varav flera svårt. Ytterligare många människor chockades. En person gripen för dådet häktades på sannolika skäl misstänkt för terroristbrott genom mord.

Antidemokratiska grupperingar/miljöer

Grupper och miljöer som inte definieras som våldsbejakande extremister, men som är antidemokratiska, förekommer inom stadsdelsområdet. Vid större fotbollsmatcher rör sig supportergrupperingar som kan kopplas till huliganism och våldsytringar i området. Det finns även en grupp som beskriver sig själva som ett medborgargarde med uppdrag att skydda den svenska kvinnan, med kopplingar till vitmaktmiljöer, som patrullerat inom Klaraområdet och runt Sergels Torg.

Handlingsplan

Handlingsplanen utgörs av en förebyggande del och en förhindrande del. Förutsättningar för både det förebyggande arbetet och det förhindrade arbetet är en intern organisation för hantering av frågan och att upprätthålla en aktuell lägesbild för att kunna anpassa omfattningen av förvaltningens arbete efter den rådande situationen.

I första hand innebär stadsdelsförvaltningens insatser ett fortsatt preventivt, socialt förebyggande arbete. Frågorna om våldsbejakande extremism behandlas i existerande strukturer och samverkansformer. Befintliga rutiner och arbetssätt tillämpas inom socialtjänstens uppdrag utifrån den individuella bedömning som alltid görs vid ett individärende. Inför beslut om insatser görs alltid en så heltäckande utredning som möjligt. Skulle det framkomma att individen är aktiv inom extremistiska organisationer anpassas insatserna utifrån vilken typ av extremism som är aktuell. Kunskap om vilka olika typer av insatser som är lämpliga beroende på vilken extremismmiljö som är aktuell i det enskilda fallet behöver fördjupas hos förvaltningens medarbetare.

Nedan beskrivs det förbyggande och förhindrande arbetet. Aktiviteter som inte är en del av det ordinarie verksamhetsuppdraget beskrivs även i tabellform för att enklare kunna följa upp arbetet.

Förebyggande åtgärder

Det förebyggande arbetet avser alla tre inriktningar för våldsbejakande extremism.

Ett hållbart samhälle – demokrati och jämställdhet

Ett jämlikt och socialt hållbart samhälle minskar möjligheterna för våldsbejakande miljöer att utvecklas. Förvaltningens samtliga

verksamheter ska främja demokrati och verka för ett inkluderande och jämställt samhälle inom ramen för sina uppdrag. Genom att motverka utanförskap och verka för ett inkluderande samhälle arbetar förvaltningen förebyggande i frågan om våldsbejakande extremism.

Förvaltningens organisation av arbete mot våldsbejakande extremism

Sedan hösten 2016 har förvaltningen en grupp för arbetet mot våldsbejakande extremism. I gruppen ingår enhetschef för familjeenheten, enhetschef för vuxenenheten och förvaltningens preventionssamordnare. Gruppen samordnarnas av förvaltningens trygghets- och säkerhetssamordnare som också är förvaltningens samordnare av arbetet mot våldsbejakande extremism. Gruppen har deltagit vid stadens centralt organiserade utbildning och workshop om våldsbejakande extremism. Vid förfrågningar externt och internt inom staden rådfrågas gruppen. Gruppen får också ta del av den information som stadens centrala samordnare skickar ut till förvaltningens samordnare. Respektive verksamhetsrepresentant vidarebefordrar i sin tur informationen till sin egen verksamhet när det är relevant. Från och med september 2017 ingår i gruppen också förvaltningens handläggare för föreningsbidrag.

Förvaltningens samordnare för arbetet mot våldsbejakande extremism deltar i stadens nätverk som sammankallas av stadens centrala samordnare i frågan.

Kontaktperson till den nationella samordnarens stödtelefon utgörs av vuxenenhetens mottagningstelefon. Jourtelefonen är bemannad under kontorstid

Upprätthålla en aktuell lägesbild över förekomst av våldsbejakande extremism

I maj 2016 ingick förvaltningen i en samverkansöverenskommelse med lokalpolisområde Norrmalm. Överenskommelsen bygger på en gemensam lägesbild som uppdateras varje halvår. I december 2016 uppdaterades lägesbilden med ett avsnitt om förekomst av våldsbejakande extremism. Varje halvår uppdateras därmed också lägesbilden avseende våldsbejakande extremism i samverkan med polisen.

I överenskommelsen med lokalpolisområdet ingår det även att frågan om förekomst av våldsbejakande extremism ska lyftas vid varje samverkansmöte i samverkansforumet Fält- fritid, socialtjänst och polis som träffas varje månad. Även i samverkansforumet

Platssamverkan Klara och vid Norrmalms trygghets- och säkerhetsråd har frågan om förekomst av våldsbejakande extremism lyfts. Både i trygghets- och säkerhetsrådet och platssamverkan Klara deltar representanter från civilsamhället och näringslivet som kan bidra med kunskap och lägesbilder avseende förekomst av våldsbejakande extremism.

Utbildning

Kunskap om våldsbejakande extremism behöver öka bland medarbetare på Norrmalms stadsdelsförvaltning. Berörda medarbetare ska delta i de utbildningsinsatser som ska tas fram på stadsövergripande nivå för att säkerställa att förvaltningen upprätthåller kompetens inom området. I första hand bör utbildningsinsatser prioriteras bland medarbetare med nära kontakt med invånarna.

Fält- och fritidsenhetens uppdrag

Riskgruppen för inträde i våldsbejakande extremism är unga och unga vuxna. Genom att skapa förutsättningar för goda levnadsförhållanden förebyggs inträde till extremismmiljöer. Fält- och fritidsenheten bedriver ett socialt förebyggande arbete inom ramen för preventionsuppdraget. Detta görs genom att aktivt arbeta för att förebygga och motverka missbruk av alkohol och droger bland barn och ungdomar.

I uppdraget ingår även att främja en gynnsam utveckling genom att bidra till att förstärka skyddsfaktorer hos och runt de unga. Detta arbete sker i samverkan med vårdnadshavare, skola, polis och civila samhällets aktörer. Det utförs även ett aktivt arbete kring värderingar och det demokratiska samhället inom stadsdelsområdets fritidsverksamhet.

I samband med större demonstrationer kan försök till rekrytering av ungdomar genomföras inom stadsdelsområdet. I samband med större demonstrationer bör därmed stadsdelens fältresurser fokuseras på närvaro och uppsökande arbete i potentiella rekryteringsmiljöer som till exempel Centralstationen för att förebygga och förhindra nyrekrytering bland unga.

Förvaltningens preventionssamordnare får idag kännedom om förestående demonstrationer genom medverkan i forumet Platssamverkan Klara samt genom kontakt med kommunpolisen i samverkansforumet Fält- och fritid, socialtjänst och polis. Då gränserna för innerstadsstadsdelområdena inte är relevanta för ungdomar är det också viktigt att informationsutbyte sker mellan

stadsdelsförvaltningarnas preventionssamordnare, fältassistenter och skolor.

Preventionssamordnaren och fältassistenterna har en löpande kontakt med stadsdelsområdets kommunala skolor. Under hösten 2017 ska preventionssamordnaren vidareutveckla informationsinsatserna från förvaltningen via ett digitalt månadsbrev till skolornas rektorer.

För att stärka samverkan mellan förvaltningens sociala preventionsarbete, socialtjänst, polis och skola i frågan, ska preventionssamordnaren informera skolorna om det gemensamma samverkansforumet fält- fritid, socialtjänst och polis som en kontaktväg för skolorna vid misstanke om tendenser bland skolelever till våldsbejakande extremism.

Förskolans uppdrag

Förskolan arbetar förebyggande med normkritiskt tänkande, genusarbete och likabehandling med uppdrag att forma demokratiska individer. Förskolan når de flesta barn och deras vårdnadshavare.

Socialtjänstens uppdrag - familjeenheten

Socialtjänstens uppdrag om vad som ska förebyggas regleras i Socialtjänstlagens 5 kap 1 §. Familjeenheten arbetar för att verka för att barn och ungdom växer upp under trygga och goda förhållanden och förhindra att barn och ungdomar far illa.

I nära samarbete med hemmen främjas en allsidig personlighetsutveckling och en gynnsam fysisk och social utveckling hos barn och ungdom. Med särskild uppmärksamhet följs utvecklingen hos barn och ungdom som har visat tecken till en ogynnsam utveckling.

Forskningen visar att tidiga insatser har stor betydelse för barns välmående. Genom att öka medarbetarnas kompetens om vilka signaler barn och unga som mår dåligt kan uppvisa ökar möjligheten att tidigt upptäcka och stödja dessa barn och familjer. Barnrättsorganisationen Maskrosbarn har utbildat socialtjänsten, förskolan och den öppna fritidsverksamheten genom föreläsningar och workshops. Arbetet ingår som en del i arbetet med det lokala utvecklingsprogrammet.

På Kungsholmen bedrivs enheten för ensamkommande barn för även Norrmalms stadsdelsnämnd. Enheten har beviljats bidrag till

en lotsfunktion för att stödja och stärka ensamkommande barns förutsättningar till en hälsosam tillvaro.

Socialtjänstens uppdrag - vuxenheten

I socialtjänstlagens 5 kap. anges bland annat att socialtjänsten genom uppsökande verksamhet och på annat sätt ska främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden.

På vuxenhetens mottagningstelefon tas anmälningar emot gällande vuxna och uppsökande arbete bedrivs för att informera och motivera den enskilde att vid behov ta emot stöd för att förändra sin situation. Vid behov kan den enskilde erbjudas en samordnad individuell plan (SIP) för att säkerställa samordning av insatser från socialtjänst och landsting. Detta ökar möjligheten att nå goda resultat samt att minska och förebygga institutionsvård.

Vuxenheten arbetar med individer som utsätts för våld i nära relationer utifrån stadens program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Vuxenhetens enhetschef ingår i förvaltningens arbetsgrupp mot våldsbejakande extremism och därmed görs en naturlig koppling mellan områdena. Inom ramen för samverkan med polis har möten och informationsöverföring skett mellan polis och vuxenheten. Vidare samverkan mellan polis och vuxenheten och våld i nära relationer är under utveckling.

Socialtjänstens uppdrag – föreningsbidrag

Nämnden kan bevilja föreningsbidrag enligt riktlinjer antagna av stadsdelsnämnden i februari 2017. Föreningsbidragen beviljas enbart till föreningar verksamma på lokal nivå riktade till boende inom stadsdelsområdet. Föreningen måste också arbeta i överensstämmelse med demokratiska värden. Risken för att bidrag beviljas till organisationer som kan kopplas till våldsbejakande extremism begränsas av rutinens krav på uppföljning samt det snäva område som anges för bidrag.

För att ytterligare minska risken för att föreningsbidrag beviljas för en förening eller organisation med anknytning till våldsbejakande extremism ska riktlinjerna uppdateras.

Verksamhetsstöd – uthyrning av lokaler

Endast en av förvaltningens verksamheter hyr ut lokaler till externa parter. Nya verkstan hyr ut sina lokaler till körer under kvällstid samt en förening som arbetar med keramik. Vid tillfällen har lokalerna även hyrts ut till silversmideskurs och en bostadsrättsförenings årsmöte.

Förvaltningarna har idag inga rutiner för uthyrning av lokaler då det sker i väldigt liten utsträckning. Rutiner ska under året tas fram för hur uthyrning ska gå till så att lokalerna inte hyrs ut till en förening eller organisation med anknytning till våldsbejakande extremism.

Förhinderande arbete

Det förhinderade arbetet, avhopparverksamhet, är detsamma för alla tre inriktningar för våldsbejakande extremism.

Avhopparverksamhet

Insatser som avser stöd till individer som är motiverade att hoppa av och långvarigt lämna destruktiva extremistiska miljöer, kan prövas utifrån samma förutsättningar som stöd idag kan ges till individer som vill lämna grovt brottslig verksamhet. Vid den individuella bedömningen ska hänsyn tas till vilken extremismmiljö som är aktuell i respektive ärende.

Anhörigstöd

Drabbade av extremism ska få stöd och trygghet. I akuta situationer kan stöd ges till dem som drabbats av våldsbejakande extremism enligt samma principer som för andra brottsoffer. I denna grupp inkluderas anhöriga.

Samverkan

Krisberedskap och samverkan inom innerstadens stadsdelsförvaltningar

Mot bakgrund av att manifestationer som kan urarta och attentat utföras inom stadsdelsområdet är det av vikt att förvaltningens krisberedskap och förmåga till krisstöd (psykosocialt omhändertagande) upprätthålls. För att ytterligare stärka förvaltningens förmåga att hantera kriser är det viktigt att förvaltningarna i innerstaden fortsätter utveckla sin samverkan i krisberedskapsarbetet.

Samverkan kring lägesbild

Lägesbilden behöver uppdateras med stöd av samverkande parter som utbildningsförvaltningen (skolor) och polismyndigheten. I samband med uppdatering av lägesbild och uppföljning ska frågan gå ut till berörda. Vid förvaltningens trygghets- och säkerhetsråd behandlas frågan även med andra aktörer som församlingar, räddningstjänst, SL och MTR.

Brottsförebyggande arbete

I samverkan med Lokalpolisområde Norrmalm arbetar förvaltningen för att minska brottsligheten och öka tryggheten i stadsdelsområdet. Samverkan i arbetet mot våldsbejakande extremism är en prioriterad del av det brottsförebyggande arbetet. Förekomst och problematik runt våldsbejakande extremism lyfts i förvaltningens samverkansform med kommunpolisen. Genom samverkansforumet med fält- och fritid, socialtjänst och polis skapas förutsättningar att fånga upp ungdomar som befinner sig i riskmiljöer och förbygga psykisk ohälsa bland ungdomar.

Åtgärder för förebyggande och förhindrande arbete mot våldsbejakande extremism				
Åtgärd	Syfte med åtgärd	Ansvarig	Andra berörda	Senast klart
Förvaltningsövergripande grupp för samordning av frågor om våldsbejakande extremism. Gruppen ska utökas med handläggaren ansvarig för föreningsbidrag.	Forum för underlag till förvaltningens lägesbild, forum för hantering av inkommande frågor, kanal för kunskap/information ut i verksamheterna.	Trygghets- och säkerhets-samordnaren		Pågår Senast 31 september 2017
Kontaktfunktion för nationella samordnarens orostelefon (drivs av Rädda Barnen)	Enligt nationellt uppdrag till samtliga kommuner; ha en kontaktperson för eventuella frågor eller vidarelotsning från handläggare på stödtelefonen	Mottagningsgruppen, vuxenenheten	Rädda Barnen	Pågår
Demokratifrämjande arbete i form av ungdomsrådet, funktionshinderrådet, och pensionärsrådet	Skapa förutsättningar för inflytande i stadsdelsförvaltningens verksamheter.	Rådssekreterare		Pågår
Samverkansöverenskommelsen med polisen	Upprätthålla aktuell lägesbild och inkludera frågorna i det ordinarie brottsförebyggande arbetet med polis.	Trygghets- och säkerhets-samordnare		Pågår
Trygghets- och säkerhetsrådet	Dela- och förankra lokal lägesbild om trygghet och säkerhet inom stadsdelsområdet, inklusive förekomst av våldsbejakande extremism	Trygghets- och säkerhets-samordnare	Utbildnings-förv, TK polisen, räddningstjänsten, SL, MTR, församlingar, Röda Korset	Pågår

Norrmalms stadsdelsnämnds handlingsplan mot våldsbejakande
extremism
18 (19)

Berörda medarbetare ska delta i stadsövergripande utbildningar	Öka kunskapen om våldsbejakande extremism inom berörda verksamheter	Respektive verksamhetschef via förvaltningens samordnare	Stadsledningskontoret	Pågår
Samverkansform Fält- och fritid, socialtjänst och polis	På dagordningen lyfts alltid fråga om deltagande parter har kännedom om förekomst av våldsbejakande extremism bland ungdomar. På så sätt ska frågan hållas aktuell.	Preventionssamordnare, fält- och fritids	Polis, familjeenheten	Pågår
Samverkansform mellan fältassistenter och preventionssamordnare inom stadsdelsförvaltningar i innerstaden. Samarbete sker även inom hela staden.	Då gränserna för stadsdelsområdena i innerstaden inte är relevanta för ungdomar är det viktigt att samverka mellan förvaltningarnas fältassistenter.	Enheten för fält- och fritid	Övriga stadsdelsförvaltningar i innerstaden	Pågår
Rutin för att arbeta förebyggande mot rekrytering vid manifestationer. Genom att 1. Information behöver utgå till alla medarbetarkategorier inom fält- och fritid inför kända manifestationer. 2. Rutin och form för att informera skolor om t.ex. förestående manifestationer tas fram genom månatligt månadsbrev från preventionssamordnare. 3. Fältassistenter planera in insatser kvällen/kvällar inför kända manifestationer.	Genom att fältassistenter är aktiva kvällarna inför kända manifestationer kan rekrytering förhindras.	Enheten för fält- och fritid/preventionssamordnare	Utbildningsförvaltningen, övriga stadsdelsförvaltningar i innerstaden.	1. Pågår via preventionssamordnarens deltagande i forum fält-fritid, socialtjänst, polis samt i forum Platssamverkan Klara. 2. Senast 31 dec 2017 3. Pågår

**Norrmalms stadsdelsnämnds handlingsplan mot våldsbejakande
extremism
19 (19)**

Upprätthålla förvaltningsövergripande krisberedskap	Krisledning och krisstödjare ska vara utbildade och organisationen känd och implementerad hos samverkande aktörer för att ha bästa möjliga förutsättningar att hantera en kris.	Trygghets- och säkerhets-samordnare, operativ ledare för krisberedskap	Polis, SSBF, församlingar, socialjour, stadsdelsförvaltningar i innerstaden	Pågår
Social lotsfunktion för ensamkommande ungdomar	Stödja och stärka ensamkommande barns förutsättningar till en hälsosam tillvaro.	Enheten för prevention och familjebehandling på Kungsholmen avser Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm	Enheten för ensamkommande barn placerad på Kungsholmen	Pågår t.o.m. 2018
Revidera rutin för föreningsbidrag	Minska risken för att föreningsbidrag betalas ut till föreningar eller organisationer som kan kopplas till våldsbejakande extremism	Äldre- och socialtjänstavdelningen		Senast 31 dec 2017
Revidera rutin för uthyrning av lokaler	Minska risken för att lokaler hyrs ut till föreningar eller organisationer som kan kopplas till våldsbejakande extremism	Verksamhetsstyrningsavdelningen, lokalintendent		Senast 31 dec 2017
Informera kommunala skolor i stadsdelsområdet om väg in till forum för fält- och fritid, socialtjänst och polis vid oro eller misstanke om skolungdomars koppling till våldsbejakande extremism eller våldsbejakande extremism-miljöer	Stärka samverkan och rutiner mellan skolor, social prevention, socialtjänst och polis för hantering av ungdomar koppling till våldsbejakande extremism eller våldsbejakande extremism-miljöer	Preventions-samordnare	Familje-enheten, kommunpolis, rektorer	Senast 31 december 2017

